

www.wroclaw.pl

Projekt edukacyjny realizowany w cyklu MIEJSCA I PRZEDMIOTY, w ramach zadania Strzelińsko- Wrocławskiego Oddziału SNaP, wspieranego przez Gminę Wrocław: *Edukacja regionalna dzieci i młodzieży. POZNAJ SWÓJ DOLNY ŚLĄSK.*

Magdalena Pawłowska

Temat: Krzyki wczoraj i dziś

Projekt zrealizowano w filii nr 1 Miejskiej Biblioteki Publicznej z udziałem uczniów klas V Sportowej Szkoły Podstawowej nr 72 we Wrocławiu.

Po przeformułowaniu, polegających przede wszystkim na zmniejszeniu roli nauczycieli i zwiększeniu samodzielności uczniów, projekt można zrealizować z gimnazjalistami.

Cele główne:

- **Poznawanie współczesnej i dawnej kultury Wrocławia, a zwłaszcza najbliższej okolicy miejsca zamieszkania i szkoły (tu: Krzyki).**
- Uświadomienie dzieciom wartości kultury regionalnej.
- Wzmacnianie więzi z regionem.
- Kształtowanie i rozwijanie poczucia tożsamości regionalnej.
- Umożliwienie rozwoju zainteresowań i uzdolnień.
- Rozwijanie umiejętności poszukiwania i przetwarzania informacji.
- Zorganizowanie dzieciom wolnego czasu.
- Rozwijanie umiejętności współdziałania w zespole.

Cele szczegółowe

Uczeń

- **zna:**
 - ważne miejsca i obiekty leżące w obrębie dzielnicy Krzyki;
 - ważne fakty z historii Krzyków;
 - zmiany jakie zaszły na Krzykach w latach: 1920 – 2008;
- **umie**
 - pracować z planem miasta (wskazać na planie Wrocławia dzielnicę Krzyki i osiedla wchodzące w skład tej dzielnicy; odszukać wskazane ulice);
 - posługiwać się katalogiem Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu;
 - posługiwać się aparatem informacyjnym książki;
 - wyszukiwać informacje na określony temat w literaturze popularnonaukowej;
 - wyszukiwać informacje na określony temat w Internecie;
 - odróżnić dzielnicę od osiedla, obiekty historyczne i współczesne, źródła informacji pod względem ich wiarygodności i aktualności.

SCENARIUSZ DZIAŁAŃ

I. Faza przygotowawcza

1. Zgromadzenie materiałów (książek, adresów stron internetowych, planów i zdjęć) niezbędnych do realizacji projektu.
2. Opracowanie harmonogramu działań.
3. Opracowanie zadań dla grup i poszczególnych uczniów.
4. Wybór formy zaprezentowania wyników pracy nad projektem.

II. Praca nad projektem

Zapoznanie uczniów z harmonogramem działań, zasadami pracy.

Harmonogram spotkań z uczestnikami

Spotkanie I – 7. 10.2008 r.

Spotkanie w bibliotece - zapoznanie uczniów z tematem i metodą pracy nad projektem, sposobem prezentacji oraz kryteriami oceny prac.

Spotkanie II – 21.10.2008

Wycieczka do Muzeum Sztuki Cmentarnej przy ul. Ślężnej i uczestnictwo w lekcji tolerancji.

Spotkanie III – 22.10.2008

Wizyta w Multicentrum przy ul. Powstańców Śląskich.

Spotkanie IV – 17.11.2008

Spotkanie redakcyjne w bibliotece – wybór materiałów przygotowanych przez uczestników projektu i opracowanie przewodnika.

Podział na grupy, rozdzielenie zadań.

W zależności od zadania realizowanego w ramach projektu uczniowie będą pracowali w grupach dwuosobowych lub czteroosobowych, lub indywidualnie.

Zajęcia w bibliotece.

Zadania do pracy w grupach czteroosobowych:

1. Odszukaj w Encyklopedii Wrocławia hasło **Krzyki (dzielnica)** i zapoznaj się z podanymi informacjami. Wypisz nazwy osiedli wchodzących w skład dzielnicy Krzyki. W jakiej części Wrocławia leży dzielnica Krzyki?
2. Odszukaj w Encyklopedii Wrocławia hasło **Krzyki (osiedle)** i zapoznaj się z podanymi informacjami. Jak umiejscowione (położone) jest osiedle Krzyki?
3. Znajdź w Internecie na stronie www.wikipedia.pl informacje na temat **dzielnicy Krzyki**. Wypisz nazwy osiedli wchodzących w skład dzielnicy Krzyki.
4. Znajdź w Internecie na stronie www.wikipedia.pl informacje na temat **osiedla Krzyki**.
5. Odszukaj na planie Wrocławia dzielnicę Krzyki i osiedla należące do tej dzielnicy. W jakiej części Wrocławia leży dzielnica Krzyki? (zadanie także dla grupy 6.)

Zadania do pracy w bibliotece w grupach dwuosobowych:

1. Znajdź w książce pt. *Wrocław na fotografii lotniczej z okresu międzywojennego* fotografie Krzyków. Przeczytaj informacje pod fotografiami i odpowiedz na następujące pytania:
 - a. Czyją własnością były Krzyki i Partynice w czasie, kiedy zrobiono fotografie?
 - b. Gdzie mieszkała rodzina Schottlanderów?
2. W której gazecie znajdziesz informacje na temat Wrocławia. odszukaj we wskazanym przez siebie piśmie dwie informacje dotyczące miejsc lub wydarzeń związanych z Krzykami.
3. W książce Macieja Łagiewskiego pt. *Wrocławscy Żydzi 1850-1944* znajdź rozdział poświęcony Juliusowi Schottlanderowi. Przeczytaj podpisy pod ilustracjami i na ich podstawie ustal, kim byli Julius Schottlander i jego syn Paul.
4. Korzystając z książki Zygmunta Antkowiaka pt. *Kościoty Wrocławia* sprawdź, na której stronie znajdują się informacje o kościele Św. Augustyna przy ul. Sudeckiej na

- Borku i o kościele Św. Karola Boromeusza przy ul. Kruczej. Wymień dwa tytuły innych książek dotyczących Wrocławia napisanych przez Zygmunta Antkowiaka.
5. W książce *434 zagadki o Wrocławiu* Andrzeja Konarskiego znajdź rozdział pt. *Autorzy przewodników i książek o Wrocławiu, czyli zamiast bibliografii*. Przeczytaj informacje zamieszczone w punkcie 14. i znajdź w książce odpowiedź na zagadkę.
 6. Sprawdź w katalogu Miejskiej Biblioteki Publicznej we Wrocławiu, w zbiorach której filii MBP znajduje się książka pt. *Kto jest kim we Wrocławiu?* Podaj tytuły dwóch innych książek na temat Wrocławia.
 7. Znajdź w książce pt. *Nazwy ulic Wrocławia* aneks i sprawdź, jak obecnie nazywa się dawna ulica Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, ulica Adama Próchnika i Aleja Przewodników Pracy. W którym roku zmieniono nazwy ulic?
 8. Odszukaj w książce pt. *Magiczne miejsca Wrocławia* rozdziały *Wieża ciśnień – orzeszki bukowe i para bez głowy* i *Park Południowy – zgodnie z ruchem wskazówek zegara*, zapoznaj się z tekstami i powiedz, co uległo zmianie od czasu, kiedy opisywano te miejsca.
 9. Obejrzyj książkę pt. *Breslau 1945* i odszukaj tam fotografie przedstawiające ulice dzielnicy Krzyki, np. Powstańców Śląskich, Komandorską, Trwałą.
 10. Oszukaj w książce Macieja Łągiewskiego pt. *Wrocław na starej karcie pocztowej 1897 – 1938* pięć miejsc, które znajdują się w obrębie Krzyków.
 11. Znajdź w *Encyklopedii Wrocławia* informacje o Parku Południowym. Dowiedz się, kto podarował miastu teren z przeznaczeniem na park. Wymień obiekty architektoniczne, które znajdowały się w parku.
 12. Zobacz, jakie informacje znajdują się w przewodniku po Wrocławiu. Znajdź informacje na temat ulicy Sudeckiej. Jakie ciekawe obiekty można zobaczyć przy tej ulicy?
 13. Znajdź w Internecie informacje o wieży ciśnień przy ul. Sudeckiej. Podaj adresy stron internetowych, na których znalazłeś te informacje.
 14. Znajdź w *Encyklopedii Wrocławia* hasło *Cmentarz Żydowski Stary* i dowiedz się między jakimi ulicami położony jest ten cmentarz. Znajdź w *Słowniku Wyrazów Obcych* wyjaśnienie słowa *macewa*.
 15. Znajdź na planie miasta ulicę Sztabową, plac Powstańców Śląskich i aleję Wiśniową. W jakiej części Wrocławia znajdują się te ulice i plac?
 16. Znajdź na planie miasta ulicę Trwałą, Kamienną i Ślężną. W jakiej Wrocławia leżą te ulice?

Zadania dla wszystkich uczestników projektu:

- Wypisz najciekawsze miejsca znajdujące się w obrębie dzielnicy Krzyki.
- Wypisz jak najwięcej zmian, które zaszły na Krzykach.
- Jakie wiadomości według Ciebie powinny znaleźć się w przewodniku po Krzykach?

Zadania do pracy samodzielnej (uczniowie mogli wybrać spośród wskazanych poniżej).

1. Wykonaj własnoręcznie plan Krzyków i zaznacz na nim najciekawsze według Ciebie miejsca. Podaj krótką informację o wybranym miejscu.
2. Wykonaj własnoręcznie pracę plastyczną przedstawiającą ciekawe miejsce lub budowlę na Krzykach, podaj krótkie informacje o niej i swój komentarz.
3. Zrób zdjęcie miejsca lub budowli znajdującej się na Krzykach. Podaj krótką informację o niej i swój komentarz.
4. Korzystając z różnych źródeł (np. *Encyklopedii Wrocławia*, strony internetowej www.wikipedia.pl) podaj informacje o dzielnicy Krzyki (napisz, od czego pochodzi nazwa dzielnicy, jaki zajmuje obszar, ilu ma mieszkańców, wypisz nazwy osiedli należących do tej dzielnicy, wymień najciekawsze miejsca).

5. Korzystając z różnych źródeł (np. *Encyklopedii Wrocławia*, strony internetowej www.wikipedia.pl, własnych obserwacji) przedstaw jedno z krzyckich osiedli (krótki opis, ciekawostki, najciekawsze miejsca). Mile widziane rysunki lub zdjęcia!
6. Przeprowadź wywiad z osobą mieszkającą na Krzykach Zapytaj ją o zmiany, jakie zaszły na terenie Krzyków w czasie, kiedy osoba ta mieszkała na terenie tej dzielnicy.
7. Napisz rymowaną zagadkę, ułóż rebus lub krzyżówkę dotyczącą Krzyków.
8. Napisz opowiadanie, którego akcja rozgrywa się na terenie Krzyków (użyj autentycznych nazw ulic, miejsc, budynków znajdujących się na terenie tej dzielnicy).
9. Napisz sprawozdanie z wycieczki na Cmentarz Żydowski. Mile widziane zdjęcia lub rysunki!
10. Napisz sprawozdanie z wycieczki do Multicentrum. Mile widziane zdjęcia lub rysunki!
11. Napisz wiersz na temat Krzyków.
12. Korzystając z różnych źródeł (np. strony internetowej www.wroclaw.hydral.com.pl), wyszukaj zdjęcia i pocztówki przedstawiające Krzyki w dawnych czasach. Utwórz folder z wybranymi zdjęciami. Napisz, co przedstawiają zdjęcia.
13. Opisz zmiany, jakie zaszły podczas twojego życia na terenie Krzyków, przedstaw jedno z nowych miejsc. Mile widziany rysunek lub fotografia!
14. Opisz jedno z zabytkowych miejsc (budowli) znajdujących się na terenie Krzyków. Mile widziany rysunek lub fotografia!
15. Mieszkamy na Krzykach od ... lat. Opisz wspomnienia rodzinne.

Realizacja zadań projektowych:

Podczas zorganizowanych zajęć w bibliotece uczniowie będą pracować w grupach lub indywidualnie pod kierunkiem bibliotekarza. W wycieczkach będą brali udział wszyscy uczestnicy projektu. Zajęcia w bibliotece i wycieczki będą etapem przygotowawczym do samodzielnej pracy w domu. Wybrane zgodnie z kryteriami prace uczniów złożą się na prezentację w formie rysunków, zdjęć, opisów.

Prezentacja:

Wybrane prace dzieci zostaną zamieszczone w książce w postaci tradycyjnej i elektronicznej.

Ocena:

Prace będą oceniane w skali od 1 do 6 punktów. Zastosowane będą następujące kryteria: zgodność z tematem, atrakcyjność tematu, terminowość, samodzielność, inicjatywa, wkład pracy.

III. Podsumowanie

Zamknięcie i ewaluacja projektu odbędą się podczas promocji **książki - przewodnika** na specjalnie zorganizowanym spotkaniu w bibliotece.

Opis realizacji projektu

Podczas **pierwszych zajęć w bibliotece** uczniowie zostali zapoznani z tematem, zasadami pracy i harmonogramem działań. W trakcie zajęć wskazywali różne źródła informacji o Krzykach: książki, plany miasta Wrocławia, prasę i Internet. Wspólnie oceniali źródła informacji pod kątem wiarygodności, aktualności i przystępności. Określili na podstawie różnych źródeł granice administracyjne Krzyków i podział dzielnicy na osiedla. Stworzyli listę ciekawych miejsc znajdujących się w obrębie dzielnicy Krzyki. Korzystając z różnych źródeł wyszukiwali informacje na temat historycznych i współczesnych obiektów. Następnie odbyli wirtualną wycieczkę po Krzykach. Podczas tych zajęć uczniowie pracowali wspólnie lub w grupach dwuosobowych i czteroosobowych.

Podczas pierwszego spotkania uczniowie wyszukiwali różnego typu informacje w różnorodnych źródłach.

Pod koniec zajęć uczniowie wybrali zadania do pracy samodzielnej w domu, zostali zapoznani z kryteriami oceny prac i formą ich prezentacji.

Drugie i trzecie spotkanie odbyło się w formie wycieczki. Jako cel wybrano miejsca związane z historią i współczesnością Krzyków.

Przewodniczka ciekawie i obrazowo objaśniała dzieciom meandry kultury judaizmu.

Fragment historii Krzyków poznali uczniowie podczas **wycieczki na cmentarz żydowski**. Przewodniczka opowiedziała dzieciom o społeczności żydowskiej zamieszkującej dawny Wrocław. Podkreśliła, że wiele z osób pochowanych na cmentarzu mieszkało i pracowało na Krzykach. Dzieci dowiedziały się, których obiektów znajdujących się do dziś na Krzykach właścicielami bądź fundatorami byli spoczywający na cmentarzu Żydzi. Poznały

też historię i symbolikę żydowskich nekropolii istniejących dawniej i dziś we Wrocławiu. Przewodniczka zwróciła ich uwagę na wielokulturowość dawnego Wrocławia.

W **Mulicentrum2** uczniowie zapoznali się z ofertą tej placówki - specjalnie zaprojektowanym wspomaganym komputerowo systemem edukacyjnym zawierającym moduły tematyczne, np.: zielona energia, stacja meteorologiczna, logikit, multisztuka.

Dzieci obejrzały prezentację przedstawiającą sposoby wykorzystania zielonej energii. Dowiedziały się, że na Krzykach istnieją budynki stosujące ten rodzaj energii. Następnie, korzystając z instrukcji, budowały z klocków ruchome konstrukcje zasilane energią słoneczną, która wprawiała je w ruch.

W Multicentrum dzieci zobaczyły, w jak interesujący i nowoczesny sposób można zdobywać wiedzę.

Ze względu na wiek dzieci i małą liczebność grupy świadomie zrezygnowano z kart zadań, ponieważ uczniowie w znacznej części realizowali projekt wspólnie, pod opieką autora

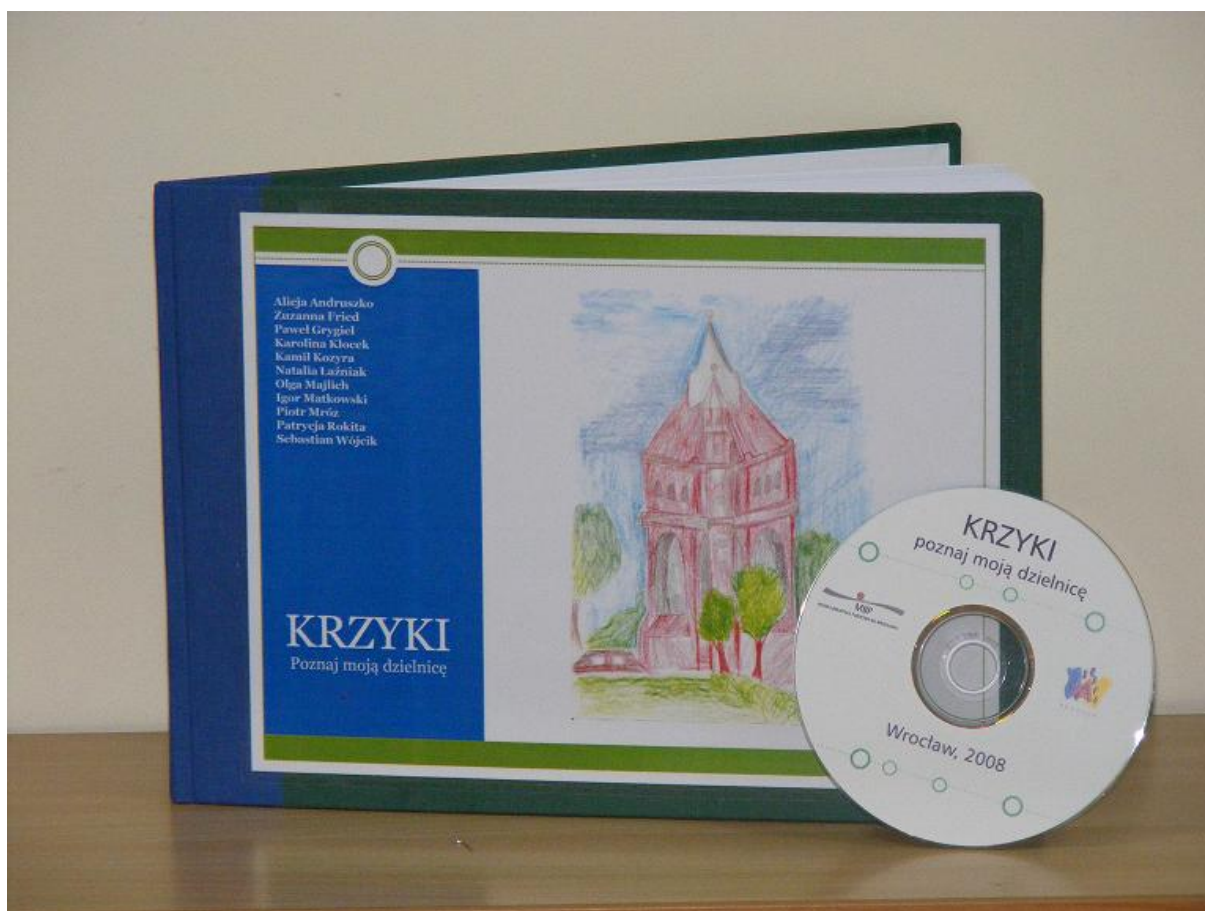
projektu w bibliotece i na wycieczkach. Z pracy wykonanej w domu zdawały relacje ustnie podczas spotkań w szkole z bibliotekarzem, a prace przysyłały korzystając z Internetu.

Nadesłane prace zostały ocenione. Punkty przyznawano, uwzględniając wcześniej ustalone kryteria (wskazane w poniższej tabeli):

imię i nazwisko	zgodność z tematem	atrakcyjność tematu	terminowość	samodzielność	inicjatywa	wkład pracy
X						
Y						
Z						

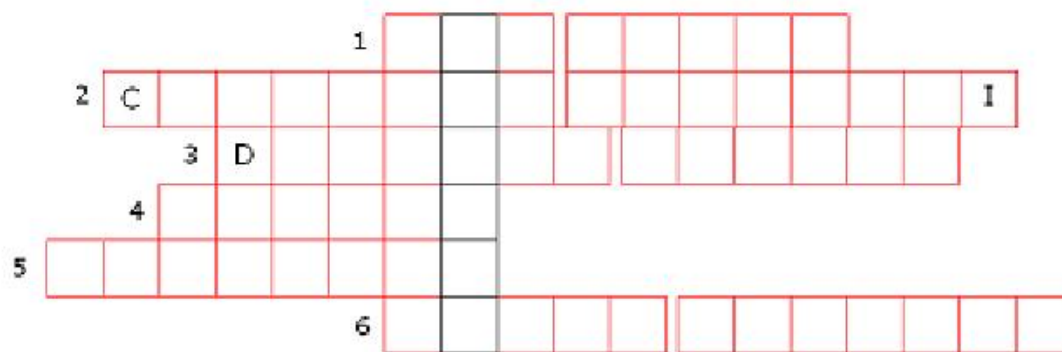
Za spełnienie każdego kryterium przyznawano 1 punkt.

Zadnia, które zostały zakwalifikowane do prezentacji, tzn. uzyskały minimum 5 punktów zostały zamieszczone w książce – przewodniku pt. **KRZYKI Poznaj moją dzielnicę**.

Książka została wydana w formie tradycyjnej i elektronicznej. Złożyły się na nią fotoreportaże, rysunki, teksty (np. opowiadanie, wspomnienie, sprawozdanie). Podczas spotkania podsumowującego projekt (ramowy scenariusz spotkania w załączniku 1.) odbyła się promocja książki, w której brali udział uczniowie klas piątych Sportowej Szkoły Podstawowej nr 72, w tym uczestnicy projektu a także grupa studentek Kolegium Nauczycielskiego im. G. Piramowicza.

Uczniowie opowiadali o swojej pracy, porównywali dwie formy książki, dzielili się swoimi wrażeniami z realizacji projektu.

5. Znajduje się przy ul. Borowskiej. Można tam pójść do sauny, na fitness albo po prostu popływać...

3. Największa z osobowych stacji kolejowych we Wrocławiu. Jest tam 5 peronów.

6. Budynek przy ul. Sudeckiej. Zaprojektował go Karl Klimm. Znajduje się tam restauracja i sklep z winami.

2. Znajduje się przy ul. Śląskiej. Jego łączna powierzchnia to 4,6 hektarów. Jest tam pochowanych wielu sławnych ludzi.

4. ...Wrocławskie. Duża galeria handlowa. Powierzchnia to ponad 30 000 metrów kwadratowych.

1. Powstanie między ul. Powstańców Śląskich, Wielką Gwiazdą, Szczęśliwą, Będzie to najwyższy budynek w Polsce (258 metrów).

opracowała Olga Majlich
klasa V w SSP 72

Dzieci wykazały się dużą wiedzą i bez trudu rozwiązały krzyżówkę (zamieszczoną w książce) opracowaną przez jedną z uczestniczek projektu.

Dzieci nagradzały brawami uczestników projektu - współautorów przewodnika. Przyniosły kolejne prace, które mogłyby zapełnić drugi tom przewodnika. Bardzo chętnie brały udział w konkursach i odpowiadały na pytania związane z Krzykami. Wszyscy uczestnicy projektu otrzymali przewodnik pt. *KRZYKI Poznaj moją dzielnicę* w formie elektronicznej.

Gościem specjalnym spotkania była Pani Czesława Matuszewska, długoletnia mieszkanka Krzyków, która podzieliła się swoimi wspomnieniami związanymi z tą dzielnicą. Przewodnik opracowany w ramach realizacji projektu będzie wykorzystywany podczas przeprowadzania w bibliotece zajęć dotyczących: edukacji regionalnej i wyszukiwania informacji na określony temat. Ponadto będzie udostępniony w czytelni Filii nr 1 Miejskiej Biblioteki Publicznej i bibliotece Sportowej Szkoły Podstawowej nr 72 we Wrocławiu.

Aneks

Załącznik nr 1

Ramowy scenariusz finału projektu - promocja przewodnika pt. *Krzyki – poznaj moja dzielnicę*.

1. Powitanie.
2. Wywiad z panią Czesławą Matuszewską – seniorką mieszkającą na Krzykach.
3. Przedstawienie autorów książki, pytania do autorów.
4. Prezentacja książki w formie tradycyjnej i elektronicznej.
5. Wręczenie każdemu z autorów książki w formie elektronicznej.
6. Wręczenie nauczycielom książki w formie tradycyjnej dla biblioteki szkolnej.

7. Prezentacja wydawnictw ze zbiorów Filii nr 1 Miejskiej Biblioteki Publicznej dotyczących Wrocławia i Dolnego Śląska (tradycyjnych książek, przewodnika w formie książki mówionej i dokumentu elektronicznego).
8. Głośne czytanie fragmentu książki *Magiczne miejsca – Wrocław*.
9. Mini konkurs z wykorzystaniem ilustracji Tomasza Brody do książki pt. *Zrób sobie Wrocław*.
10. Zaprezentowanie piosenki Lecha Janerki pt. *Nadzieja o Wrocławiu*.
11. Konkurs dla widzów *Krasnoludki we Wrocławiu*.

Załącznik nr 2

Bibliografia:

- Antkowiak Zygmunt: Kościoły Wrocławia. Wrocław 1991. ISBN 83-900018-1-1.
- Antkowiak Zygmunt: Wrocław od A do Z. Wrocław 1991. ISBN 83-04-03723-8.
- Atlas architektury Wrocławia. T. 1, Budowle sakralne, świeckie budowle publiczne. Wrocław 1997. ISBN 83-7023-592-1.
- Atlas architektury Wrocławia. T. 2, Budowle mieszkalne, budowle inżynieryjne i przemysłowe, parki, cmentarze, pomniki. Wrocław 1998. ISBN 83-7023-679-0.
- Czerwiński Janusz: Wrocław: przewodnik turystyczny. Wrocław 2004. ISBN 83-7384-032-X.
- Encyklopedia Wrocławia. Wyd. 3 popr. I uzup. Wrocław cop. 2006. ISBN 978-83-7384-561-9.
- Eysymontt Rafał: Wrocław na fotografii lotniczej z okresu międzywojennego: ze zbiorów Instytutu Herdera w Marburgu. Wrocław; Marburg Cop. 2008. ISBN 978-3-87969-348-1.
- Historia Wrocławia w datach. Wrocław 1996. ISBN 83-86221-06-2.
- Konarski Andrzej: 434 zagadki o Wrocławiu. Wrocław 1999. ISBN 83-910467-0-2.
- Kulak Teresa: Wrocław: przewodnik historyczny. Wrocław 1997. ISBN 83-7023-575-1.
- Łagiewski Maciej: Macewy mówią. Wrocław 1991. ISBN 83-04-03464-6.
- Łagiewski Maciej: Stary cmentarz żydowski we Wrocławiu. Wrocław [2003?]. ISBN 83-88649-77-9.
- Łagiewski Maciej: Wrocław na dawnej karcie pocztowej 1897 – 1938. Opole [1998]. ISBN 83-908136-1-0.
- Łagiewski Maciej: Wrocławscy Żydzi: 1850 – 1944. Wyd. 2 poszerz. Wrocław 1997. ISBN 83-905227-2-1.
- Magiczne miejsca – Wrocław. Łódź 1999. ISBN 83-87735-09-4.
- Nazwy ulic Wrocławia. Wrocław 2000. ISBN 83-910467-5-3.
- Paciorkiewicz Piotr, Chwałko Ewa: Wrocław. Wyd. 2. Bielsko – Biało 2003. ISBN 83-7304-168-0.
- Smolak Marzena: Breslau 1945. Wrocław cop. 2000. ISBN 83-88649-05-1.
- Szafkowska Magdalena: Spacer w czasie – Wrocław. Poznań cop. 2006. ISBN 83-922466-2-4.
- Wrocław = Breslau: stadtplan = plan miasta. Wrocław [2004] ISBN 83-88049-69-0.
- Wrocław [Dokument elektroniczny]. Katowice Cop. 2004.
- Wrocław [Książka mówiona]: całe miasto w kieszeni. Warszawa 2006.
- www.wikipedia.pl
- www.wroclaw.hydral.cm.pl
- www.wroclaw.pl